

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ GIMNÁZIUM

Érettségi témakörök

2015/16. tanév

Magyar nyelv és irodalom

12. a osztály

Megyery Pál

A középszintű vizsga a magyar nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja, így a vizsga a jelölttől a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint az elemzés, az értelmezés és az ítéletalkotás képességének bizonyítását várja el.

A középszintű szóbeli vizsga

A tételsort a Szerzők, művek, illetve az Értelmezési szintek, megközelítések témáinak lehetséges kombinációiból állítja össze a szaktanár. A Szerzők, művek témáiból összeállított tételek bármelyike meríthet az Értelmezési szintek, megközelítések szempontjaiból, illetve értelemszerűen tartalmazhatja az iskola helyi tantervében szereplő művet, műveket.

A tétel tartalmaz/hat egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. szépirodalmi idézetet, értekező próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitűzött szempontnak megfelelően konkrét mű/vek megjelölését. A kiemelt szempont lehet például bármely műfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés.

A magyar nyelv és irodalom középszintű szóbeli vizsgája belső, iskolai vizsga. A szóbeli vizsgára adható felkészülési idő: 30 perc. A vizsgázó felelési ideje: 10-15 perc.

A felkészülés során irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggő más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó használata megengedett.

A vizsgázó tetszőleges sorrendben húz egy nyelvi és egy irodalmi tételt.

A tétel kidolgozásához használhatja a rendelkezésre álló szöveggyűjteményeket vagy más, a tételsorhoz a vizsgáztató által összeállított szövegeket, dokumentumokat, ide értve kép-anyagot vagy más dokumentumokat, ismerethordozókat is.

A vizsgázó tetszőleges sorrendben, önállóan adja elő feleletét.

Magyar nyelv

Ember és nyelv

1. A nyelv mint jelrendszer
2. A nyelv diakrón és szinkrón változásainak jellemzése példákkal

Kommunikáció

3. A kommunikáció nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközei
4. A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezőmóddal
5. Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkcióira (párbeszéd, történetmondás,

levél, üzenet, feljegyzés, köszönés megszólításformák)

A magyar nyelv története

6. A magyar nyelv fejlődésének bizonyítékai: a nyelvemlékek
7. A nyelvújítás mibenléte, történelmi, művelődéstörténeti háttere, hatása - példák alapján

Nyelv és társadalom

8. A főbb nyelvváltozatok: a nyelvi sztenderd, a köznyelv, a regionális köznyelv, a nyelvjárások és a csoportnyelvek
9. A tömegkommunikáció leggyakoribb műfajai és hatáskeltő eszközei

A nyelvi szintek

10. Magánhangzók és mássalhangzók rendszere, a hangok találkozása (alkalmazkodása) és helyesírásuk
11. A magyar helyesírás alapelveinek alkalmazása és magyarázata példákkal
12. Az egyszerű mondat részei, felépítése
13. Az alárendelő összetett mondatok mint a főmondat és a mellékmondatok grammatikai viszonyai

A szöveg

14. A szöveg szóban és írásban
15. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok

A retorika alapjai

16. A beszéd felépítése, szövegszerkesztés lépései az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
17. Az érvelés, beszédhelyzetei és eszközei

Stílus és jelentés

18. Stílusjelenségek felismerése, értelmezése, értékelése
19. A képszerűség stílus eszközei és hatása: képek, képrendszerek felismerése, értelmezése
20. Tipikus kommunikációs helyzetekben létrejövő, jellemző beszélt és írott nyelvi közlésmódok: a stílusrétegek

Irodalom

Életművek:

1. Petőfi Sándor küldetéstudat, lángoszlopszerep irodalmában
2. Arany János balladái
3. Ady Endre és a halál
4. Babits Mihály, sokszínűsége költői indulásakor
5. Kosztolányi Dezső, kettős nézőpont alkalmazása lírájában
6. József Attila tájlírája

Portrék:

7. Berzsenyi Dániel elégikus költeményi
8. Vörösmarty Mihály romantikus látásmódja lírájában
9. Móricz Zsigmond novelláinak jellemzői

10. Radnóti Miklós Eclogái, idill és valóság kapcsolata

Látásmódok:

11. Jókai Mór: Az arany ember
12. Szabó Lőrinc, egyén és a világ kapcsolata
13. Örkény István, groteszk látásmód

A kortárs irodalomból:

14. Petri György lírája

Világirodalom:

15. Az antik görög dráma: Szophoklész Antigoné
16. Baudelaire szimbolizmusa

Színház és dráma:

17. Shakespeare: Hamlet
18. Katona József: Bánk bán

Az irodalom határterületei:

19. A slam poetry

Regionális kultúra:

20. Kerületünk irodalmi alkotói

2015. november 23.